

7554 Sayılı Kanunla Madencilik ile İlgili Getirilen Değişikliklerin Değerlendirilmesi

Av.Prof.Dr. Mustafa TOPALOĞLU, YMM, QP

I. Genel Olarak 7554 Sayılı Kanun

Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından kabul edilip 24 Temmuz 2025 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren **7554 sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun**, özellikle **3213 sayılı Maden Kanunu’nda ve ilgili Kanunlarda** köklü değişiklikler getirmiştir. Bu değişiklikler yalnızca teknik mevzuat düzenlemesi olmayıp, yatırım güvenliği, çevresel sürdürülebilirlik ve kamu yararı kavramları bakımından da önemli yansımalar doğuracaktır.

II. ÇED Süreçlerinde Değişiklikler

7554 sayılı Kanun ile 2872 sayılı Çevre Kanunu m.10 hükmünde yer alan ÇED süreci ile ilgili iki değerlendirmeden biri olan ve valiliklerce verilen “ÇED Gerekli Değildir” yöntemi kaldırılmıştır. Bundan sonra kapsama giren bütün projeler için yalnızca “ÇED Olumlu Kararı” alınmadan yatırıma başlanamayacağı düzenlenmiştir. Yine aynı hükümde, ÇED süreci tamamlanmamış olsa dahi yatırımcıların arazi edinimi, orman izni, vasıf değişikliği, vb. gibi yatırım dönemindeki diğer izin süreçleri teşvik ve izinlere başvuru yapabilmesi mümkün kılınmıştır.

III. Rehabilitasyon Yükümlülüğü

7554 sayılı Kanun ile 3213 sayılı Maden Kanununa bozulan maden sahalarında, düzeltme, bitkilendirme, ağaçlandırma gibi iyileştirmeleri ifade etmek üzere “rehabilitasyon” kavramı eklenmiştir. Maden ruhsat sahiplerinin her yıl işletme ruhsat bedeline eşit tutarda “rehabilitasyon bedeli” ödeme zorunluluğu getirilmiştir. Yalnızca çevresel iyileştirme amacıyla kullanılabilecek olan rehabilitasyon bedeli, rehabilitasyon yükümlülüğü yerine getirildiği oranda iade edilecektir.

IV. İzin Süreçleri ve Hassas Alanlar

7554 sayılı Kanun, izinlerle ilgili Maden Kanunu’nun 7. maddesinde kapsamlı değişiklikler yapmıştır. Sulak alanlar, ormanların tamamı, arkeolojik sit alanları, turizm bölgeleri “hassas alan” kapsamına alınmıştır. MAPEG, ormanlar hariç diğer hassas alanları kapsayan maden ruhsatı vermeden önce ilgili kuruluşlardan uygun görüş ve izin almakla yetkili görevli kılınmıştır. MAPEG’in söz konusu izin talebine dört ay içinde cevap vermemiş olan ilgili kurumların izin verdikleri anlamına geleceği öngörülmüştür.

Ayrıca, Maden Kanuna eklenen Geçici Madde 45 ile, yalnızca Yatağan, Yeniköy ve Kemerköy termik santrallerinin kömür ihtiyacını karşılamak amacıyla zeytinlik alanlarda madencilik yapılabileceği düzenlenmiştir.

V. Stratejik ve Kritik Madenler

7554 sayılı Kanunla Maden Kanun’unun 8.maddesi yeniden düzenlenerek “stratejik ve kritik madenler” ilk defa Türk Hukukunda yasal düzenlemeye kavuşturulmuştur. Yeni düzenleme ile bu niteliğe sahip olduğu ilgili Bakanlıkların görüşü alınarak Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından belirlenen madenlere acele kamulaştırma imkânı getirilmiş ve bir takım kolay izin süreçlerine tabi kılınmıştır. Cumhurbaşkanına belirli oranda kritik ve stratejik madenlerin stoklanmasını zorunlu tutma yetkisi verilmiştir.

VI. Genel Değerlendirme

7554 sayılı Kanun, madencilik mevzuatını çevre, enerji ve yatırım politikaları ile bütünleştirmeyi amaçlayan kapsamlı bir düzenleme paketidir. Bu düzenlemeler sürdürülebilir madencilik açısından incelendiğinde, madencilik izin süreçlerinde MAPEG yetkili kılınarak *one stop agency* (tek duraktan yönetim) ilkesi kısmen yerine getirilmiş, izin süreçlerini kolaylaştırıcı ve uygulamadan kaynaklanan birtakım sorunları çözecek pratik çözümler öngörülmüştür. Yine Türkiye’de tepkilere neden olan ÇED Gerekli Değildir yönteminin kaldırılması, bozulan sahaların iyileştirilmesinde kullanılmak üzere rehabilitasyon bedelinin zorunlu hale getirilmesi önemli yönlerdir.

Buna karşılık Kanunla sürdürülebilirlik açısından da elzem olan, öngörülebilirlik ve belirlenebilirlik ilkelerine ters düşen yönetmelikle düzenleme ve idareye sınırları belirlenmeyen takdir yetkileri

tanınmış olması eleştiriye açıktır. Aynı şekilde küçük ölçekli madencileri sektörden çekilmeye itecek, genelde de sektörün uluslararası rekabet gücünü zayıflatacak ek mali yükümlölükler getirilmesi, devlet hakkının artırılması ve yüksek teminat istenmesi olumsuz yönler olarak kaydedilmelidir.

Ama yine de “kötü kanun yoktur, kötü uygulama ve uygulayıcılar vardır” sözü gereği, 7554 sayılı Kanun hükümlerinin MAPEG ve ilgili diğer kurumların iyi uygulamalarıyla sürdürülebilir madencilik ilkelerinin gereğinin en iyi şekilde yerine getirmesi sağlanabilir.